

Tieto kulkee nahkakansissa

SUOMEN YRITYSSEKTORIN tutkimus- ja kehitystyötunnit kasvoivat kolme vuosikymmentä, myös 1990-luvun alun lamas- sa. Vuonna 2005 tutkimus- ja kehitystyön määrä kuitenkin väheni hieman ja vuonna 2007 jo selvemmin. Tietotalous oli haasteiden edessä jo ennen rahoituskriisiä.

Amerikkalaisten tutkijoiden **David Rhodesin** ja **Daniel Stelтерin** mukaan yritysten tulisi tässä tilanteessa

- vakiinnuttaa liiketoimintaansa,
- suojata itseään riskeiltä ja
- turvata maksuvalmiutensa.

”Sitten, ja vasta sitten, yritysten tulisi poh- tia mahdollisuuksia hyötyä kriisistä pidem- mällä aikavälillä”, he sanovat Harvard Bu- siness Review’ssä.

Toimenpiteiden voisi ajatella johtavan yrityksen tutkimuksen ja kehitystyön leik- kaamiseen tai jopa lakkauttamiseen vällan- kin, kun sitä harjoitetaan pitkälti tulorahoit- tuksen ja oman pääoman turvin. Tämä joh- topäätös on kuitenkin liian hätäinen.

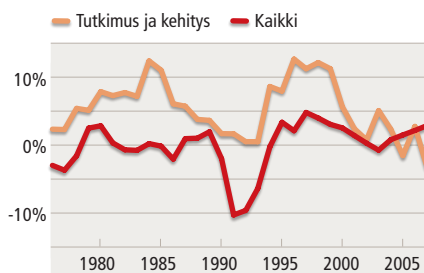
LYHYTJÄNTEINEN pulleaa kassaa korostava ilmapiiri on toki myrkyä tutkimus- ja ke- hityshankkeille, koska ne kartuttavat kirs- tua vasta vuosien päästä. Lisäksi velka- tai omanpääoman rahoituksen saa- minen tutkimus ja kehityshankkeisiin on nyt aiempaakin haastavampaa.

Toisaalta on myös seikkoja, jotka puolta- vat tutkimus- ja kehitystyön säilyttämistä ja jopa lisäämistä:

- Alentunut sisäinen laskentakorko nostaa monen tutkimus- ja kehityshankkeen net- tonykyarvo- tai muun kannattavuuslaskel- man plussalle.

T&k elää taantumassakin

Yrityssektorin kaikkien työntien sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan työntien vuosimuutokset, %

LÄHDE: TILASTOKESKUS

• Kun tutkimus ja kehitystyön hedelmiä kaupallistetaan muutaman vuoden päästä, markkinatilanne lienee parempi, koska kilpailijat tinkivät investoinneistaan ja niitä kaatuu ympäriltä. Lisäksi kriisi ruok- kii halua vanhan kyseenalaistamiseen ja siten kokeilunhalua, sekä synnyttää uu- sia tarpeita.

• Osaajia luulisi olevan tarjolla aiempaa enemmän ja halvemmalla. Sitä paitsi yri- tys, joka nyt laajentaa kehitystoimintaansa, saa siihen liittyvät ulkoisvaikutukset toimi- maan edukseen: Kilpailijan maksamia oppirahoja saa nyt täsmärekytoinneilla. Kos- ka lähtijöitä on niukalti, omaa tietoa läik- kyy ulkopuolisille vähemmän.

Kilpailijan maksamia oppirahoja saa nyt täsmärekytoinneilla.

KUMULOITUNUT JA JÄRKEVIN kustannuk- sin hyödynnettävissä oleva tutkimus- ja kehityspääomakanta on ennen muuta sitä harjoittaneiden ihmisten päässä. Tätä kan- taa yritys ylläpitää pitämällä heidät toimis- sa, joissa tiedot pysyvät aktiivisina ja yri- tyksen ulottuvilla.

Niinpä tutkimus- ja kehitystoimintaa pit- kään harjoittaneista yrityksistä vain hei- koimmat, täysin vailla rahoitusta olevat luopuvat tutkimustoiminnasta kokonaan. Luopuminenhan merkitsisi vaivoin kumu- loidusta osaamisesta luopumista ja sen heit- tämistä kilpailijoiden ulottuville. Pääoma- markkinatkaan eivät suhtaudu tähän suo- peasti. Silti yritykset pyrkivät säästämään ja myöhemmin ne ehkä huomaavat, että tuli- kin leikattua liian laajalti ja syvältä.

INNOVAATIOTOIMINTA ja kilpailun ruokki- ma rakennemuutos, parempien yksikköjen kehittyminen ja huonomprien kuihtuminen, ovat hyvinvointimme perusta. Toimiakseen sekä innovaatiot että rakennemuutos tar- vitsevat niitä tukevia instituutiota.

Hyvinvointivaltiolla on tässä tilanteessa kolme tavoitetta:

- Kumuloitunut osaaminen ja tieto eivät saa hapantua toimettomina.

• Uusien ajatusten synnyttämisen ja sovel- tamisen tulee jatkua.

• Luova tuho ja uudistuminen pitää sallia ja sitä pitää jopa ruokkia.

Heikompien yritysten kaatuminen on toivottavaa, vaikka siihen liittyykin inhi- millisiä kustannuksia. Koska nyt tuhoa on riittämiin, politiikan painopiste on uudis- tumisessa, uusien yksiköiden perustami- sessa ja aiemmin innovaatiotoimintaa har- joittamattomien aktivoimisessa.

VARSINAINEN AVAIN ovat kuitenkin ih- miset: kunhan vapautuvat osaajat työllis- tyvät joko toisen palveluksessa tai yrittä- jinä, kaikki on kunnossa. Yhteiskunnan etuna on osaajien ja tiedon vilkas liikku- vuus yli organisaatorajojen. Tutkimus- ja kehityspoliitikassa voisi olla hyödyllisem- pää kohdistaa aktivointitoimet yritysten sijasta ihmisiin.

Yhdysvaltojen 1930-luvun lamassa Du- Pont kehitti neopreenin ja nylonin sekä kasvuhakuiset yrittäjät perustivat Hew- lett-Packardin ja Polaroidin. Nokian ja ko- ko it-alan 1990-luvun kasvua vauhdittivat muilta aloilta vapautuneet voimavarat. Lä- pimurtoinnovaatioita syntyy siis myös ja ennen muuta huonoina aikoina.

ERKKI OIKSANEN

Petri Rouvinen on Etlan ja Etlatieto Oy:n tutkimusjohtaja.